

Forbeel, naar Taleren er om at give dem Myndighed over deres communale Anliggender. Jeg tillader mig at opfordre den til at træde frem, der tør sige, at de danske Borgere ikke i denne Retning i de senere Aar have vist sig værdige og modne til en virkelig communal Frihed og Selvstændighed, saaledes som Grundloven hjemler dem den.

Efterat saamange ærede Talere have udtalt sig saa fuldstændigt om dette Lovforslag, som skeet er; er det naturligt vanskeligt at sige Noget, uden at det maa blive en Gjentagelse, og man bør jo saa meget som muligt forstaae det ærede Thing for Gjentagelser; men paa den anden Side mener jeg dog, at man ikke godt kan komme til rigtig at see, til hvilken Side Vægtfaalen vil synke, uden at der lægges flere Lodder i den, og at det derfor ofte kan være ønskeligt og rigtigt, at en saadan Antydning allerede er tilstede, før Afstemningen skeer, og forsaavidt mener jeg ogsaa, at jeg maatte kunne lægge mit Lod i Vægtfaalen. Den ærede Indenrigsminister har bestandig vendt Sammenligningen med Kjøbenhavns Commune; dette troer jeg ikke er ganske heldigt, thi i den Kjøbenhavnske Commune findes der saadanne Forhold, at den ikke saa godt egner sig til at sammenlignes med Kjøbstadcommunerne, og navnlig de smaa. Derimod finder jeg det meget rigtigere og naturligere at vende Sammenligningen henimod Landcommunerne; thi ville vi gaae ud fra at betragte Sagen fra den Side, som fremkommer ved, at man lægger Vægt paa Borgernes Modenhed og Oplysning, saa troer jeg, at der er større Lighed mellem Befolkningen paa Landet og Befolkningen i Kjøbstæderne, end mellem Befolkningen i Kjøbenhavn og den i Kjøbstæderne. Det vil da derfor synes det mig, være ganske naturligt, naar man gjør den Paastand gjældende, at Borgerne i Kjøbstæderne ikke staae tilbage i politisk Oplysning for Landbefolkningen — og det troer jeg, man kan sige med Sikkerhed — at man ogsaa maa komme til det Resultat, at de skulle være modne til en ligesaa stor Selvstændighed som Landcommunerne gennem deres Sogneforstanderskaber. Hvad de borgerlige Raadmænd angaaer, saa er det jo allerede ud-

talt af flere ærede Talere, at man ikke just indseer Ansvarligheden eller Nødvendigheden af denne Institution. Til denne Udtalelse skal jeg ogsaa slutte mig. Det forekommer mig, at hele denne Institution med borgerlige Raadmænd i en folkelig Communalforfatning er omtrent som det femte Hjul til en Vogn. — Endnu skal jeg tillade mig en Bemærkning med Hensyn til Sagens formelle Side. Jeg kan ikke rigtig see, om denne Lov vil komme til at slutte sig til Communalanordningen af 24de October 1837 som et Tillæg, eller om denne sidste Lov derved skulde blive aldeles overflødig. Dette Sidste kan jeg paa ingen mulig Maade see, altsaa maa man vel antage, at denne Lov vil blive at betragte som Tillægslov til den tidligere bestaaende Anordning om Communalvæsenet; men i det Hele taget kan det jo ikke erkjendes for heldigt at have saa mange enkelte Lovbestemmelser at søge imellem, og det forekommer mig derfor, at det vilde være meget ønskeligt, om der kunde skee en saadan Sammenarbejden af disse Love, at man fik et eneste Lovværk at holde sig til. — Der er en vis Forbindelse mellem § 7 og § 9, som gjør, at jeg ikke ganske kan samstemme med de Udtalelser, der ere fremkomne om Overflødigheden eller Unødvendigheden af Raadstuesamlinger. I § 7 paalægges der nemlig Communalbestyrelserne et meget stort Ansvar, idet de skulle staae til Rette for, om de have forvoldt Kommunen ulovhjemlede Udgifter eller i andre Maader overskredet deres Myndighed, idet de derfor kunne drages til Ansvar for Domstolene; men ligeoverfor dette store Ansvar forekommer det mig, at det kunde være ønskeligt fra Communalbestyrelsens Side, om den kunde komme sammen med Borgerne i saadanne Raadstuesamlinger, hvorved den kunde faae Sagen drøftet og derved ligesom selv faae en større Sikkerhed, Rolighed og Bertryggelse for, hvad den skulde gjøre i disse betydelige Anliggender, hvorom der her er Tale. Det kan jo heller ikke være Andet, end at det maa staae Borgerne fuldstændig frit for, om de ville holde Forsamlinger og tale om slige Sager. Altsaa, selv om der ikke er en Lovbestemmelse om slige Forsamlinger, kan man